

O'ZBEKISTONDA SOG'LIQNI SAQLASH ISHI: UMR KO'RISH DAVOMIYLIGI VA AHOLI SALOMATLIGI

Soliyeva Nodiraxon Mahammadovna

*Qo'rg'ontepa Abu Ali ibn Sino nomidagi
jamoat salomatligi texnikumi jamiyat sog'liqni
saqlash va tibbiy statistika fani o'qituvchisi.*

Annotatsiya: Maqolada O'zbekistonda sog'liqni saqlash ishi, O'zbekistonda umr ko'rish davomiyligi, aholi salomatligi va sog'liqni saqlash muassasalari to'g'risida ma'lumotlar keltirilgan.

O'zbekistonda umr ko'rish davomiyligi

Sovet davridan keyingi davrda O'zbekistonda sog'liqni saqlash sifati yomonlashgan. 1992-yildan 2003-yilgacha bo'lgan davrda sog'liqni saqlash xarajatlari va shifoxona yotoqlarining aholiga nisbati deyarli 50 foizga kamaygan va bu o'n yil ichida rus emigratsiyasi xodimlarning sog'liqni saqlash tizimidan mahrum bo'lgan. 2004-yilda O'zbekistonda 10 000 kishi uchun 53 ta shifoxona yotoqlari mavjud bo'lgan. Bir martali ishlatiladigan ignalar, anesteziya va antibiotiklar kabi asosiy tibbiy asboblarning noyob mahsulot bo'lgan edi. Barcha fuqarolar nominal ravishda bepul tibbiy yordam olish huquqiga ega bo'lishsa-da, postsovet davrida poraxo'rlik davlat tizimining sekin va cheklangan xizmatlarini chetlab o'tishning odatiy usuli bo'lgan. 2000-yillarning boshida siyosat birlamchi tibbiy yordam muassasalarini yaxshilash va statsionar muassasalarning narxini kamaytirishga qaratilgan edi. 2006-yil davlat byudjetidan sog'liqni saqlash xarajatlariga 2005-yilda 10,9 foizga nisbatan 11,1 foiz ajratilgan.

Aholi salomatligi

Eng keng tarqalgan kasalliklar orasida ifloslangan ichimlik suvi bilan bog'liq bo'lganlar: ich terlama, gepatit, dizenteriya va turli xil saraton turlari mavjud. O'limning asosiy sabablari yurak-qon tomir, nafas olish va ovqat hazm qilish tizimlarining buzilishi, shuningdek, yuqumli va parazitar kasalliklardir. 2019-yilda Lancet jurnalida chop etilgan bir tadqiqotda: dunyoda yiliga 100 000 kishiga 892 o'lim holatlari to'g'ri keladi, deb ko'rsatilgan. Inson immunitet tanqisligi virusi (OIV) bilan kasallanganligi 2002-yildan buyon sezilarli darajada oshgan, qisman hukumatning yangi hisobot siyosati tufaylidir. 2005-yilda 5600 OIV holatlari ma'lum bo'lgan, 2004-yilda esa 2000 ta yangi holatlar qayd etilgan. OIV infeksiyasi holatlarining geografik markazlari – Toshkent va Surxondaryo viloyati Afg'oniston bilan chegarada. OIV bilan bog'liq davolash va maslahat markazlari mavjud. 10 000 kishi uchun 27,4 shifokor yoki 2,74 1000 aholiga to'g'ri keladi.

Sog'liqni saqlash muassasalari

O'zbekistonda 16 ta ruhiy kasalxona mavjud. Shuningdek, mamlakatda 2834 ta birlamchi va qishloq tibbiyot muassasalari faoliyat yuritmoqda. Ba'zi taniqli kasalxonalarga quyidagilar kiradi:

- 2019-yilda ochilgan Buxoro Himchan kasalxonasi
- 2019-yilda qurilgan 2000 o'ringa ega Toshkentdagi COVID-19 kasalxonasi
- Toshkent shahrida joylashgan Markaziy harbiy tibbiyot shifoxonasi
- Toshkent shahridagi Xorev tibbiyot markazi
- Toshkent shahridagi Bolalar milliy tibbiyot markazi
- Respublika shoshilinch tibbiy yordam ilmiy markazi (sobiq 16-sonli shifoxona)
- Samarqand shahridagi Samarqand markaziy shahar shifoxonasi
- Toshkent shahridagi Toshkent xalqaro klinikasi
- Toshkent shahar tez tibbiy yordam shifoxonasi

Manbalar

1. ↑ [Jump up to:1.0 1.1](#) Uzbekistan country profile. Library of Congress Federal Research Division (February 2007). *This article incorporates text from this source, which is in the public domain.*
2. ↑ „The diets cutting one in five lives short every year“. BBC (2019-yil 4-aprel). Qaraldi: 2019-yil 4-aprel.
3. ↑ „Health effects of dietary risks in 195 countries, 1990–2017: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2017“. Lancet (2019-yil 11-may). Qaraldi: 2019-yil 13-may.
4. ↑ „Countries Compared by Health > Physicians > Per 1,000 people. International Statistics at NationMaster.com“. www.nationmaster.com. Qaraldi: 2018-yil 25-iyul.
5. ↑ World Health Organization. „WHO-Aims Report, Mental Health System in Uzbekistan“ (2007).
6. ↑ „Himchan hospital opens Uzbekistan branch“. *Korea Biomedical Review* (2019-yil 25-noyabr). Qaraldi: 2021-yil 2-yanvar.
7. ↑ „Turkish doctors help Uzbekistan's fight against COVID-19“. *Daily Sabah* (2020-yil 10-sentyabr). Qaraldi: 2020-yil 2-yanvar.
8. ↑ „AMEDDCS participates at Uzbekistan preventive medicine exchange“. *Joint Base San Antonio* (2019-yil 29-yanvar). Qaraldi: 2020-yil 2-yanvar.
9. ↑ [Jump up to:9.0 9.1](#) „Best hospitals in Uzbekistan“. *GHealth* 121. Qaraldi: 2021-yil 2-yanvar.
10. ↑ [Jump up to:10.0 10.1 10.2 10.3](#) British Embassy, Tashkent. „List of Medical Facilities/Practitioners in Uzbekistan“. Qaraldi: 2021-yil 2-yanvar.